



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

A főváros elemi népiskoláinak helyi tanterve

Forrás:

Magyarország

Byp.
(Hely)

1913. VII. 25
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

372.22

Hely

Idő

"1913"

Személy

Helyszá

A főváros elemi népiskoláinak helyi tanterve.

— Uj tanítási rend. —

Budapest, június 24.

Azzal a rohamos fejlődéssel, amelylyel a főváros 1873. óta haladt, legalább külső keretében népoktatásügye is párhuzamosan lépeést tartott.

Az oktatásügyi kiadások egymillió koronáról 18 millió koronára emelkedtek. Ennek a nagy összegnek hozzávetőlegesen háromnegyed része a népoktatásügyre és ebből kilenczmillió az elemi oktatásra esik, a melynek szolgálatában kétezeret jóval meghaladó tanerő működik. Az elemi iskolákban félszázazret meghaladó gyermeklélek helyes irányban való neveléséről, oktatásáról kíván gondoskodni a főváros tanácsának közoktatási ügyosztálya, amidőn több, mint négyszáz lapra terjedő vastag kötetet bocsát közre ezzel a címmel: Budapest székesfőváros elemi népiskoláinak helyi tanterve a miniszteri tanterv és utasítás alapján a tanítás anyagának felosztásáról és a kivitelre vonatkozó utmutatásokkal.

A munkálat előszóából, általános részből és az összes tanítási tárgyakhoz való részletes utmutatásból és a tanítás anyagának heti részletekre való felosztásából álló beszélő illusztrációkkal is kiegészítve.

A nagyjelentőségű munkálatot több ülésen nemcsak a szakfelügyelet, hanem a közoktatási bizottság is letárgyalta és ma már a tanács életbeléptető rendelete is kiadott.

A Közoktatásügyi miniszter az 1906—7 iskolá-
évbén az összes állami és községi népiskolákban
uj tantervet és ahhoz való utasítást léptetett életbe.
Már azt másfél évvel megelőzőleg Bárczy István
dr. polgármester, akkori tanügyi tanácsos «Az ele-
mi népiskolai tanítás terve, a hozzávaló utasítá-
sokkal» czimen egy tervezetet adott volt ki. A
mostani uj munkálat, amelyet Déri Ferencz dr.
tanácsos adott ki, a fentebbi művek és a fővárosi
iskolák tanítótestületeitől s másoktól beérkezett vé-
lemények és az uj iskolai kézi- és vezérkönyvek
alapján készült el.

A «Helyi tanterv» czimen adott anyagfelosztás és
annak utasítása a miniszteri tanterven
épült fel, amennyiben annak kötelező ereje a
fővárosi elemi népiskolákra is kiterjed.

A fővárosi utmutató a miniszteri utasítás helyi
kiegészítéseképpen — elkerülve minden ellentétet
— s ahol részletekbe bocsátkozik, a lehető egyön-
tetőség megteremtése céljából ad a fővárosi helyi
körülményekhez alkalmazkodó utasításokat. Anyag-
felosztása teljesen a miniszteri tanterv kereteinek
és a fővárosi népiskolai uj kézi könyvek tartalma-
nak szemmel tartásával állítottatott össze.

A főváros iskoláiban eddig sok zavart és bajt
okozott a tanítás egyöntetőségének a hiánya. Év-
közben a szülők egyik kerületből a másikba költ-
öznek s a gyermek az uj iskolában esetleg egészen
más alapon hallja a tanítást, mint volt iskolájában.
A tanító kénytelen külön foglalkozni uj tanítványá-
val, ami nagymértékben megzavarja az oktatás
rendjét. Az egységes tanterv s az annak kapcsán
készített utasítás ezeket a bajokat megszünteti. Fő-
célja, hogy a gyermek magából a természetből
tanuljon s azért az elvont dolgok helyett, amennyit

csak lehet, annyit visz be az életből az iskolába
az alkotó munka beállításával. Kapcsolatot teremt
az óvodai foglalkoztatás és az elemi iskolai tani-
tás között. Az elemi iskolák ötödik és hatodik osz-
tályában a nemzeti és gazdasági élet követeléseit
teljes figyelemre méltatva a közműveltség alapjá-
nak betetőzéséről gondoskodik.

A kötetet Déri Ferencz dr. tanácsos törté-
neti visszapillantása vezeti be. Részletezi az 1884
óta történt tárgyalásokat. Ismerteti a Bárczy
féle tervezetet, az arra beérkezett véleményeket
és a birálat szempontjait. Továbbá a végleges ja-
vaslat munkálatainak időbeli sorrendjét; kiemelve
Mosdósy Imre kir. tanácsossal, a főváros kir.
tanfelügyelőjével folytatott tárgyalások eredmé-
nyét is.

Az általános rész fejezetei a következők:
A fővárosi utasítás célja. — A fővárosi népiskola.
— Nemzeti irány a nevelésben. — A fővárosi
iskola szociálpedagógiai intézményei. — Gyermek-
védelem. — Az iskola külső rendje. — Az egész-
ség ápolása és a testi nevelés. — A tanulók
megismerése. — Rendellenességek a gyermek fej-
lődésében. — A gyermek egyéniségének megfigye-
lése. — Gyermektanulmány. — A tanítás munkája.
— Az osztályozás. — A tanító példája. — A
jellem nevelése. — Tanítótestületi értekezletek. —
Órarendek. — Órarend-minták.

Az órarend-minták után következnek az egyes tan-
tárgyak. Mindenik tárgynál a főváros helyi körülmé-
nyeből és viszonyaiból folyó utasítás előzi meg
a tanítás anyagának heti vagy havi felosztását.

Minden egyes tantárgynál, főleg és elsősorban
a modern gyakorlati pedagógia kíván-
ságait vették figyelembe. Például, a magyar
nyelvnel: az írás és olvasás kezdőgyakorlatai-
tól kezdődőleg a fogalmazás minkéntjéig és a gyako-
raltatok javításának leghelyesebb módjára talá-

s. 23. lunk megfelelő utasításokat.

Az anyag elrendezésénél elsősorban az olvasmányok nemcsak időszerinti sorrendben, hanem lehetőleg mindig a többi tárggyal való kapcsolatban következnek. Az olvasmányok után a nyelvi magyarázatok következnek, melyek beosztása a miniszteri tanterv alapján és az előírt iskolakönyv figyelembevételével történt. A helyesírás anyagának felosztása után a fogalmazás anyaga is részletezve van, főleg a szóbeli fogalmazás szempontjából.

A számolás tanításánál szabályozza az egyöntetű gyakorlati eljárásokat.

A földrajz tanítása pl. a III. osztályban teljesen helyi tanterven épül fel. Azt megelőzi az iskolai séták és kirándulások terve, az ezekre vonatkozó szabályzat, utasítás és gyakorlati tanácsokkal együtt.

A természetrajzi oktatás a biológiai szempontok és az életközösség elvének fokozottabb figyelembevételével állítja be a tanítás anyagát.

A művészeti tárgyak: rajz, ének, kézügyesség utasítása és anyagfelosztása is teljesen új és a modern pedagógiai kívánságnak megfelelő, valamint a testgyakorlás anyaga is, amely a svéd nevelő-tornászat alapelvei nyomán épül fel.

Egy bizonyos, s ez az, hogy a miniszteri tanterv és annak utasítása nem vehette figyelembe a főváros speciális viszonyait, de az is bizonyos, hogy Budapest iskolaügye sokban különbözik a vidéki városok és községek iskoláitól.

A fővárosi elemi iskolák utmutatójának első feladata tehát az, hogy a főváros különleges helyzetét és sajátos viszonyait vegye tekintetbe. Második célja, hogy a sűrű lakásváltoztatások esetére is biztosítsa a tanulók képzésében a kellő folytonosságot akkor is, ha tanulmányaikat a főváros másik iskolájában folytatják. Harmadik cél a tanítás anyagának célszerűbb kiszemelése, helyesebb felosztása és kiegészítő utbaigazítások adása.

Ha a most elkészült utasítás elveit a gyakorlat megvalósítja, akkor az iskolának állandó kincsévé lesz a gyermek kedve, öröme.

A tanítószag és általában a pedagógus körök örömmel fogadhatják a kötetet, amelynek értékét semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a közoktatási bizottság legutóbbi ülésén többen a munkát valamelyik idegen nyelvre való lefordítását sürgették s azt az óhajt fejezték ki, hogy a tanítóképzőktől kezdve a felekezeti és állami iskolákat is meg kellene a nagyfotosságú munkálattal ismertetni.